

झारखण्ड शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद्, राँची

प्रथम सावधिक परीक्षा 2021–2022 मॉडल प्रश्न पत्र सेट – 5

कक्षा—10	विषय—संस्कृत	समय—1 घंटा 30 मिनट	पूर्णांक—40
----------	--------------	--------------------	-------------

खण्ड 'क' अपठित अवबोधनम्

निर्देशः— अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रदत्त-प्रश्नानाम् उत्तराणि

विकल्पेभ्यः शुद्धं विकल्पं चित्वा लिखत—

क्रोधः मनुष्यस्य महान् शत्रुः। क्रुद्धः जनः गुरुन् अपि निन्दति,

अपभाषणं करोति, ज्येष्ठानां हितवचनानि अपि न शृणोति, तस्मात्

वयं क्रोधे सावधानाः भवेम। यदि क्रोधः आगच्छति तदा

तस्मिन् एवं क्षणे मौनं धारणीयम्। मौनेन मनः शान्तं भवति।

वाणी अपि नियन्त्रिता भवति। ईदृशं काले किञ्चित्

पुस्तकं गृहीत्वा पठेम। कोपात् सर्वदा आत्मानं रक्षेम।

1. कः मनुष्यस्य महान् शत्रुः ?
(क) मानः (ख) सज्जनता
(ग) दीनता (घ) क्रोधः
2. कीदृशः जनः गुरुन् अपि निन्दति ?
(क) क्रुद्धः (ख) रुष्टः
(ग) शुद्धः (घ) लुब्धः
3. केन मनः शान्तं भवति ?
(क) वार्तालापेन (ख) मौनेन
(ग) रुदनेन (घ) शयनेन
4. का नियन्त्रिता भवनीया ?
(क) शान्तिः (ख) नदी
(ग) वाणी (घ) रीतिः
5. 'गृहीत्वा' इति पदे कः प्रत्ययः प्रयुक्तः ?
(क) त्व (ख) त्वा
(ग) क्त्वा (घ) तल्

खण्ड 'ख' पठित अवबोधनम्

6. अत्रं दुर्वहम् — जातम्। रिक्तस्थानं पूरयत—
(क) जीवितम् (ख) पर्यावरणम्
(ग) धूमम् (घ) ध्वानम्
7. लौहचक्रं कस्य शोषकम् अस्ति ?
(क) शरीरस्य (ख) स्थानस्य
(ग) यानस्य (घ) महानगरस्य
8. बहिरन्तर्जगति तु बहु किं करणीयम् ?
(क) सञ्चरणम् (ख) शुद्धीकरणम्
(ग) चाकचिक्यजालम् (घ) संगमनम्
9. मानवाय किं कामये ?
(क) मरणम् (ख) तरणम्
(ग) जीवनम् (घ) जनग्रसनम्
10. गहनकानने का एकं व्याघ्रं ददर्श ?
(क) बुद्धिमती (ख) सन्मति
(ग) कुमति (घ) सुमति
11. कीदृशं व्याघ्रं दृष्ट्वा धूर्तः श्रुगालः हसन्नाह ।
(क) आनन्दमगनम् (ख) सुखमगनम्
(ग) भयाकुलम् (घ) यान्तम्
12. 'व्याघ्रात्' इति पदे का विभक्तिः ?
(क) तृतीया (ख) चतुर्थी
(ग) पञ्चमी (घ) सप्तमी
13. 'जम्बुकः' इति पदे कः समानार्थकपदम् ?
(क) श्रुगालः (ख) महिषः
(ग) चित्रकः (घ) शशकः
14. सदा कः पथ्यः ?
(क) व्याधिः (ख) व्यायामः
(ग) आलस्यम् (घ) गर्हितभोजनम्
15. व्यायामः गुणैः हीनमपि किं करोति ?
(क) सुदर्शनम् (ख) कुरूपम्
(ग) रोगग्रस्तः (घ) दुर्बलम्
16. कस्य आयास जननं कर्म व्यायामः इति कथ्यते ?
(क) गुणस्य (ख) शरीरस्य

(ग) विद्यायाः (घ) लतायाः

17. आत्महितैषिभिः-----व्यायामः कर्तव्यः। रिक्तस्थानम् उचितपदेन पूरयत—
(क) सहसा (ख) सर्वदा
(ग) अन्यथा (घ) सदृशम्
18. केषाम् माता सुरभिः आसीत् ?
(क) धेनूनाम् (ख) शशकानाम्
(ग) मृगानाम् (घ) राजानाम्
19. जननी कीदृशी भवति ?
(क) क्रुद्धः (ख) विस्मितः
(ग) दुर्बलम् (घ) तुल्यवत्सला
20. कस्य दैन्यं दृष्ट्वा सुरभिः रोदिति ?
(क) स्वपुत्रस्य (ख) कृषकस्य
(ग) इन्द्रस्य (घ) मेधस्य
21. 'तथापि वृषः नोत्थितः।' रेखांकित पदस्य सन्धिविच्छेदं चिनुत—
(क) न+उत्थित' (ख) नो+त्थितः
(ग) न+उत्थितः (घ)न+उत्थितः

खण्ड 'ग' अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

निर्देशः— अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं/ विग्रहं वा विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत—

22. पुरकलरव सम्भ्रमित जनेभ्यो धृतसुखसंदेशम्।
(क) घृतः सुखसंदेशः येन (तम्) (ख) घृतसुखसंदेशस्य पश्चात्
(ग) घृतसुखसंदेशात् तस्मात् (घ) घृतसुखसंदेशे तस्मिन्
23. ग्रामस्य समीपे मम विद्यालयः अस्ति।
(क) ग्रामसमीपे (ख) ग्रापसमीपम्
(ग) उपग्रामम् (घ) उपग्रामात्
24. पितरौ आगच्छताम्।
(क) पिता च पिता च (ख) माता च पिता च
(ग) मातापिता (घ) मातृपितृ
25. सुभाष चन्द्रः महान् देशभक्तः आसीत्।
(क) देशस्य भक्तः (ख) देशम् भक्तः
(ग) देशेन भक्तः (घ) देशाय भक्तः

26. दुर्योधनस्य सभायां श्रीकृष्णः चक्रेण सहितम् आगतवान् ।

- (क) समचक्रम् (ख) सचक्रम्
(ग) सचक्रः (घ) चक्रसहितम्

निर्देशः— अधोलिखितानां रेखाङ्कित पदानाम् सन्धिं विच्छेदं वा विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत—

27. एकदा केनापि कार्येण बृद्धिमती पितुर्गृहं प्रति चलिता ।

- (क) के+नापि (ख) केन्+आपि
(ग) केना+पि (घ) केन+अपि

28. भयाकुलं व्याध्रं दृष्ट्वा धूर्तः श्रृगालः हसन्नाह ।

- (क) हसन्+आह (ख) हसन्न+आह
(ग) हसत्+न+आह (घ) हसन+न+आह

29. ह्यनन्ताः कठिनं संसरणम् ।

- (क) ही+ अनन्ताः (ख) हि+अनन्ताः
(ग) ह्य+ अनन्ताः (घ) हि+नन्ताः

30. व्याधयो न+उपसर्पन्ति वैनतेयमिवोरगाः ।

- (क) नोपसर्पन्ति (ख) नूपसर्पन्ति
(ग) नुपसन्ति (घ) नूपसर्पन्ति

31. बहूनि+अपत्यानि मे सन्तीति सत्यम् ।

- (क) बहूनिपत्यानि (ख) बहुनिपत्यानि
(ग) बहवपत्यानि (घ) बहून्यपत्यानि

निर्देशः— अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां शुद्धं प्रत्ययं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत—

32. एकः वृषः गन्तुम् अशक्तः आसीत् ।

- (क) शत् (ख) तुमुन्
(ग) तुम् (घ) त्व

33. सरला बाला पुस्तकं पठितवती ।

- (क) शानच् (ख) शत्
(ग) क्तवतु (घ) क्त्वा

34. शतांशुः भोजनमन्त्रं पठित्वा भोजयति ।

- (क) क्त्वा (ख) ल्यप्
(ग) शत् (घ) क्तवतु

35. हसन्ती बालिका अत्रैव आगच्छति ।
 (क) शानच् (ख) क्त्वत्
 (ग) क्त्वा (घ) शत्
36. रामायणं पठ्यमानं काव्यम् अस्ति ।
 (क) शत् (ख) ल्यप्
 (ग) शानच् (घ) तुमुन्

निर्देशः— अधोलिखितवाक्येषु विकल्पेभ्यः शुद्धम् अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत—

37. व्याघ्रं दृष्ट्वा सः—अक्रन्दत् ।
 (क) सहसा (ख) अपि
 (ग) विना (घ) उच्चैः
38. आलस्यं ———मनुष्याणां शरीरस्थो महान् रिपुः ।
 (क) हि (ख) अपि
 (ग) पुरा (घ) अधुना
39. रात्रौ गृहात् ———न गमनीयम् ।
 (क) बहिः (ख) एव
 (ग) शनैः (घ) तत्र
40. सः— ——— नगरम् अगच्छत् ।
 (क) श्वः (ख) ह्यः
 (ग) परश्वः (घ) अद्य
-